LV

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2006. gada 31. maijs)

pēc Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lūguma par Likviditātes prasību izpildes noteikumu grozījumu projektu

(CON/2006/26)

Ievads un tiesiskais pamatojums

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2006. gada 27. aprīlī saņēma Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas lūgumu sniegt atzinumu par Likviditātes prasību izpildes noteikumu grozījumu projektu (tālāk tekstā – „grozījumu projekts"). Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisija ir tā nacionālā iestāde, kas pieņems grozījumu projektu.

ECB kompetence sniegt atzinumu pamatojas uz Eiropas Kopienas dibināšanas Līguma 105. panta 4. punktu un sesto ievilkumu 2. panta 1. punktā Padomes 1998. gada 29. jūnija Lēmumā 98/415/EK par valstu iestāžu apspriešanos ar Eiropas Centrālo banku par tiesību aktu projektiem[1], jo grozījumu projekts saistīts ar noteikumiem, ko piemēro finanšu iestādēm, ciktāl šie noteikumi skar finanšu iestāžu un tirgu stabilitāti. Turklāt Lēmuma 98/415/EK 2. panta 2. punkts nosaka, ka neiesaistīto dalībvalstu iestādes ar ECB apspriežas par tiesību aktu projektiem, kas attiecas uz monetārās politikas instrumentiem. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Likumprojekta mērķis

Grozījumu projekta galvenais mērķis ir palielināt banku sistēmas īstermiņa likviditāti, palielinot minimālo likviditātes rādītāju un grozot tā aprēķināšanas formulu.

Grozījumu projekts nosaka likviditātes rādītāja palielinājumu no 30% līdz 50% no tekošo saistību kopsummas. Grozījumu projekts veic korekcijas arī likviditātes rādītāja aprēķināšanas bāzē, iekļaujot tajā prasību pret monetārajām finanšu iestādēm (MFI) ar atlikušo termiņu līdz 30 dienām pārsniegumu pār tekošajām saistībām pret MFI ar atlikušo termiņu līdz 30 dienām.

1 OV L 189, 3.7.1998., 42. lpp.

2. Vispārīgi apsvērumi

2.1 Saskaņā ar Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisijas apspriešanās vēstuli Eiropas Centrālajai bankai grozījumu projekts izstrādāts kā piesardzības pasākums finanšu stabilitātes nodrošināšanai, un tā pieņemšana nav saistīta ar bažām par konkrētu kredītiestāžu finanšu stāvokli. No grozījumu projekta paskaidrojuma raksta ECB saprot, ka, lai gan Latvijas banku sektora pašreizējie finanšu rādītāji un aktīvu kvalitātes rādītāji ir apmierinoši, pastāvošie makroekonomiskie riski prasa kreditēšanas tempa palēninašanu. Paskaidrojuma rakstā minēts, ka kreditēšanas tempa straujais kāpums ir viens no galvenajiem iekšzemes pieprasījumu veicinošajiem faktoriem, kas arvien vairāk ietekmē gan inflāciju, gan tekošā konta deficītu. Turklāt straujais kreditēšanas kāpums ir palielinājis banku sektora aktīvu un pasīvu termiņstruktūras nesabalansētību, tādējādi palielinot likviditātes risku. Paskaidrojuma rakstā minēts, ka, ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ticis apsvērts pasākumu kopums risku mazināšanai, aptverot gan monetāros pasākumus, gan banku uzraudzības iestāžu rīcībā esošos instrumentus.

2.2 ECB atzīmē, ka saskaņā ar iepriekš izklāstīto paskaidrojumu saistībā ar likviditāti plānotās izmaiņas uzraudzības režīmā nekalpo banku uzraudzības mērķiem, bet gan makroekonomiskiem mērķiem, proti, tās domātas tam, lai pārvarētu pārmērīga kreditēšanas kāpuma novēršanas grūtības valstī ar piesaisti euro. ECB vēlētos uzsvērt, ka uzraudzības instrumentu, piemēram, likviditātes rādītāja, izmantošana makroekonomiskiem mērķiem nav reta parādība dalībvalstīs. Arī agrāk ir bijuši līdzīgi gadījumi, kuros uzraudzības instrumentu izmantošanas mērķi noteica īpaši apstākļi, jo īpaši, lai novērstu iespējamos riskus, kas saistīti ar spēcīgu kreditēšanas pieaugumu (piem., Igaunijā[2]).

2.3. Šajā sakarā ECB pieņem, ka attiecīgās nacionālās iestādes, vērtējot paredzētā pasākuma efektivitāti, ir pienācīgi izvērtējušas tā sekas, t.sk. iespējamo strukturālo un konkurences ietekmi tam, ka šo pasākumu nepiemēros ārvalstu filiālēm.

2.4. Lai gan iestāde, kas apspriežas, ir Latvijas Finanšu un kapitāla tirgus komisija, ECB saprot, ka Likviditātes prasību izpildes noteikumu grozījumu projekta ierosināšanas iniciatore ir Latvijas Banka. Šajā sakarā ECB vēlētos atgādināt, ka šī tiesību akta mērķi attiecas uz finanšu stabilitāti nevis monetāro politiku. Jebkuriem pasākumiem, kas saistīti ar monetārās politikas instrumentiem, jābūt Latvijas Bankas kompetencē.

---

2 ECB 2006. gada 13. janvāra Atzinums CON/2006/3 pēc Eesti Pank lūguma par dekrēta projektu, ar ko nosaka procedūru rezervju prasību aprēķināšanai un izpildei un dekrēta projektu, ar ko groza 2002. gada 12. jūlija Dekrētu Nr. 12 par kredītiestāžu piesardzīgas darbības rādītājiem.

Šo atzinumu publicēs ECB interneta lapā.

Frankfurtē pie Mainas 2006. gada 31. maijā

[parakstīts]

ECB priekšsēdētājs

Jean-Claude TRICHET